

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Графіки	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	6

КОМПОЗИЦІЯ КНИГИ

Семестр 6 (весна 2025)

27 січня 2025 року – 10 травня 2025 року

Викладач Чайка Лариса Едуардівна

Е-mail lar0chaika@gmail.com

Заняття За розкладом

Консультації За узгодженням з викладачем

Адреса к. 304, поверх 3, корпус 2, вул. Мистецтв 8

Телефон 057 706-03-50 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є telegram 0501330230. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача lar0chaika@gmail.com

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення дисципліни студенти використовують весь комплекс знань з фундаментальних дисциплін «Рисунок», «Академічний живопис», «Робота в матеріалі», «Кольорознавство», «Загальний курс композиції», «Шрифт та типографіка», які вони вивчали протягом 1-2 курсів навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичний матеріал із фонду кафедри:
Студентські роботи попередніх років
Дидактичний матеріал

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для ескізів, олівець, туш, акварель, акрил, папір. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, цифрова фотокамера тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: InDesign, Procreate, Photoshop, Illustrator та інші.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Композиція книги» є основною навчальною дисципліною, що визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки художників книги у навчально-творчій майстерні книжкової графіки на кафедрі графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

У процесі вивчення дисципліни студенти навчаються основам композиції книги та принципам типографічного дизайну з акцентом на вирішення художніх і технічних задач у книжковому оформленні. Завдання передбачують створення типографічного оформлення тексту, розробку концептуальної книги-лепорелло із застосуванням умовного кольору та комплексне оформлення збірки поезії із взаємодією тексту і графіки, що емоційно поєднанні між собою.

Дисципліна покриває такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності(СК)

- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.
- СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.
- СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.
- СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.
- СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
- ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 4.Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН 7.Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН14.Тракувати форматворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 17.Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ПРН 18.Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки студентів у навчально-творчій майстерні книги. У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться з становленням і розвитком книжного мистецтва, вивчають специфіку сучасного оформлення книги та особливості додрукарської підготовки оригіналів, опановують образотворчі засоби композиції книги та книжкової ілюстрації, вивчають структурні елементи книги та принципи верстки, вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання реальних проектів. Курс спрямований на розуміння принципів побудови композиції, візуального ритму, взаємодії тексту й ілюстрації, а також на розвиток креативного підходу до створення книги.

Цей курс створить базу для подальших експериментів і дозволить студентам розвинути власний стиль у сфері книжкового дизайну та ілюстрації.

На 3 курсі 6 семестра дисципліна вивчається у обсязі 5 кредитів ECTS (150 годин), з них: лекції – 2 годин, практичні заняття – 73 години, самостійна робота – 75 годин

6 СЕМЕСТР / містять 3 практичні завдання –

Тема 4

РОЗРОБКА СИСТЕМИ РУБРИКАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ТИПОГРАФІЧНОГО ВИРШЕННЯ П'ЕСИ.

1 завдання

Розробка типографського вирішення пєси. 8 розворотів, включно з титулом, змістом та дійовими особами; формат та колір вільний

Тема 5

СТВОРЕННЯ КНИГИ-ЛЕПОРЕЛЛО НА ОСНОВІ ВСЕСВІТНЬОВІДОМОЇ КАЗКИ

2 завдання

Розробка концептуальної книжки-гармошки. 6 розворотів. 150мм з меншого боку або квадрат, обмежена кольорова гама.

Тема 6

КОМПЛЕКСНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЗБІРКИ ПОЕЗІЇ

(формат вільний, макет);

3 завдання

Комплексне оформлення збірки поезії. 10-15 розворотів. Формат вільний, кольорова гама произвольна. Додрукарська підготовка оригіналів, виготовлення макету.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми завдань розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, виконання ескізів та оригіналів. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «композиція книги» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ для груп Г22-1, Г22-2

Семестр 6: ВИДИ КНИГИ

N тиж	Те ма	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Детал і
1	1	Лекція практика	Система рубрикації у книзі. Вибір відповідного шрифту, текстових стилів, ієрархії заголовків	2+3		
2	1	практичні	Верстка п'єси. Розробка макету з урахуванням композиції розворотів. Відображення драматичного настрою через типографіку.	5		
3	1	практичні	Завершений дизайн на 15-20 сторінок із включенням титульного аркуша, змісту, дійових осіб та структурованого тексту.	5		
4	1	лекція	Вступ до формату лепорелло та аналіз тексту. Особливості книги-лепорелло: функціональність, переваги, виклики	5		о
5	1	практичні	Умовний колір у книжковій графіці. Теорія кольору: емоційна значущість і символізм	5		

6	1	практичні	Композиція сторінок та розробка ескізів. Побудова візуального ритму та послідовності сцен.	5		
7	1	практичні	Розробка обкладинки: інтеграція сюжету та кольору.	5		
8	1	практичні	Фіналізація та презентація проєкту	5	Модульний перегляд	
9	2	практичні	Збірка поезії. Аналіз змісту: тематика, стиль, атмосфера. Розробка загальної концепції оформлення: кольори, шрифти, графічні мотиви. Приклади комплексного оформлення збірок поезії	5		
10	2	практичні	Особливості типографічного оформлення поетичних текстів. Робота з рядковими інтервалами, шрифтами, та структурою сторінок. Вибір шрифтів та форматування тексту в поезії.	5		
11	2	практичні	Виразність матеріалу та використання різних друкарських технік у макеті	5		
12	2	практичні	Робота над ескізами розворотів. Створення візуального ритму книги через послідовність композицій.	5		
13	2	практичні	Інтеграція ілюстрацій з текстом. Підхід до ілюстрацій: абстрактні, символічні, сюжетні.	5		

14	2	практичні	Оформлення обкладинки та форзаців для поетичних збірок.	5		
15	2	практичні	Узгодження графічних та типографічних елементів. Підготовка фінального макета для друку або цифрової презентації.	5		
			Оформлення цифрової експозиції			
					Екзаменаційний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1–3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має

багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для виконання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна передача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F**— за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за мистецьку активність студента під час навчання: участь у всеукраїнських художніх виставках, конкурсах та олімпіадах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Валуєнко Б.В. Архітектура книги / Борис Валуєнко // К. : Мистецтво, 1976 р. – 210 с.
2. Лагутенко О. Українська книжкова обкладинка першої третини ХХ століття / Ольга Лагутенко // К. Політехніка, 2005. – 120 с.
3. Мудрак М. Понад кордонами. Модерна українська книжкова графіка 1914—1945 / Мирослава Мудрак // К. Критика, 2008. – 170 с.
4. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1994. – 448 с.
1. Art of the book // Gingko press, 2015. – 256 с.
2. Chwast, Seymour. The Graphic Design Idea Book. Laurence King Publishing, 2016.
3. Fawcett-Tang R. Experimental Formats. Roger Fawcett-Tang //UK, RotoVision, 2005. – 160 с.
4. Lommen M. The book of books. 500 years of graphic innovations / Mathieu Lommen // New York, Thames & Hudson, 2012. – 464 с.
5. Lupton, Ellen. Thinking with Type. Princeton Architectural Press, 2010.
6. Mogilnicki P. Nova polska ilustracja / Patryk Mogilnicki // Krakow, Karakter, 2017. – 320 с
7. Raven, Fiona, and Collett, Glenna. Book Design Made Simple. 2017
8. Salisbury M., Styles M. Children's Picturebooks. The art of visual storytelling / Martin Salisbury, Morgan Styles // UK, London, Laurence King Publishing, 2012. – 192 с.
9. White, Alex W. The Elements of Graphic Design. Allworth Press, 2011.